

IV SEMINARI IMMIGRACIÓ I EUROPA

Immigració i Govern Local: experiències i reptes

Barcelona, 14 i 15 de desembre de 2006

Presentació de les conclusionsⁱ

Sessió A: Recepció, assentament i acollida dels immigrants

Ramón Sanahuja, Director, Gabinet Tècnic d'Immigració, Ajuntament de Barcelona

Sessió B: L'adaptació dels serveis públics

Jaume Lluís, Director de l'Àrea de Benestar Socials i Família, Ajuntament d'Hospitalet de Llobregat

Sessió C: La gestió de la convivència: models i eines

Teresa Llorens, Cap de Servei Polítiques de Diversitat i Ciutadania, Diputació de Barcelona

Sessió D: L'organització municipal: plans, transversalitat, cooperació interadministrativa i participació social

Nico Villena, Responsable de Plans Transversals de l'Àrea de Serveis a la Persona i Sostenibilitat, Ajuntament de Santa Coloma Gramenet

---

ⁱ Aquestes conclusions han estat elaborades per Miguel Ángel Cuerda (Diputació de Barcelona) i Bernhard Frey (Fundació CIDOB), relators durant el seminari.

Presentació de les conclusions

Sessió A: Recepció, assentament i acollida dels immigrants

Ponència de Núria Lorés, Coordinadora, Observatorio de las Migraciones y la Convivencia Intercultural, Ajuntament de Madrid

- L'eix de la ponència va girar entorn al concepte de *convivència*. Aquest terme significa molt més que coexistència i també inclou els següents elements: aprenentatge, tolerància, normes comunes i regulació pacífica de conflictes
- Dins del marc de la seva política d'immigració, l'Ajuntament de Madrid ha aprovat el "Pla Madrid de Convivència Social i Intercultural". El seu objectiu es superar una possible hostilitat entre els antics i els nous habitants dels diferents barris i de superar la mera coexistència per assolir una autèntica convivència entre ciutadans (hostilitat → coexistència → convivència)
- Amb aquest objectiu, l'Observatori de les Migracions i la Convivència Intercultural de l'Ajuntament de Madrid ha fet operatiu el concepte de convivència mitjançant la seva diferenciació en vuit dimensions: relacional, normativa, axiològica, participativa, comunicativa, conflictual, actitudinal i identitària.
- La convivència intercultural exigeix contemplar a les persones com a veïns del mateix espai compartit i requereix d'una democràcia inclusiva.

Ponència d'Adrian Randall, Expert en Polítiques d'immigració i asil, Birmingham

- A Anglaterra no es parla d'*immigrants* sinó que s'utilitza el terme de *minorities ethniques*
- No existeix un pla nacional ni local d'immigració o d'acollida de les comunitats de refugiats, tot i que existeixen instruments (com el test de ciutadania) o programes específics d'integració. A Birmingham s'ha creat un *Grup d'Estratègia d'Integració* format per 15 membres de diverses institucions de l'administració i d'organitzacions externes
- L'acció municipal de Birmingham per a potenciar l'assentament dels refugiats i demandants d'asil consta d'uns 10 a 20 projectes d'integració (projectes d'accés a llocs de treball, habitatge, dones refugiades, llengua, cultura etc.)
- L'eix principal de l'actuació de l'ajuntament es troba en la cooperació amb les més de 50 organitzacions de les comunitats de refugiats. Aquestes no

només aporten informació sobre la comunitat específica i el coneixement de la llengua, sinó que promouen també la integració mitjançant el manteniment de la cultura i la tradició de les comunitats de refugiats

- Els ajuts municipals a aquestes comunitats de refugiats es realitzen sovint mitjançant l'assessorament i la formació, més que a través de la transferència de recursos econòmics.

Ponència de Pere Prat, Alcalde de Manlleu

- La ciutat de Manlleu representa una de les experiències catalanes avantguardistes en matèria de política d'immigració local. La política de gestió de la diversitat està liderada per l'alcalde, però en la seva formulació participen tots els grups polítics municipals, tant del govern com de la oposició
- Per afrontar els reptes que plantegen les poblacions nouvingudes, l'Ajuntament de Manlleu ha formulat el *Pla de Recepció i Acollida de Manlleu* (PRAM)
- El PRAM no ofereix nous serveis públics, sinó que pretén recolzar, optimitzar i coordinar els ja existents per adaptar-los millor a les nous necessitats dels ciutadans. El PRAM centralitza la recepció dels nouvinguts en un únic punt i exerceix d'instrument d'informació i promoció dels nous ciutadans
- Tot i que el PRAM es va concebre principalment per afrontar les necessitats dels immigrants, també està dirigit als ciutadans autòctons.

Sessió B: L'adaptació dels serveis públics

Objectius de la sessió

Arran de les ràpides transformacions de tota mena que han viscut pobles i ciutats (increment de la població, més diversitat, nou model de convivència, etc.), cal plantejar:

- com afecten aquests canvis als serveis públics municipals
- com s'hi estan adaptant quantitativament i qualitativament

Conclusions

1. Dificultats d'adaptació (des del punt de vista qualitatiu i quantitatiu) dels serveis públics, que s'han vist afectats pels canvis soferts a les ciutats:

- increment poblacional
- no creixement al mateix ritme dels recursos municipals
- diversitat: nous hàbits i costums de la ciutadania
- arrossegament de dèficits estructurals (creixement urbanístic desordenat)

2. És necessari establir una primera fase d'acomodació de la població nouvinguda i, posteriorment, garantir l'accés en igualtat de condicions als serveis i recursos públics

- estratègies normalitzadores (evitar en la mesura del possible actuacions específiques)
- mantenir la quantitat i qualitat dels serveis
- adaptació a la nova diversitat de la població usuària dels serveis

3. Cal buscar formes de treball basades en la interdepartamentalitat (entre àrees municipals i amb la resta d'administracions públiques). També:

- treball en xarxa amb les entitats
- formació del personal municipal (atenció a la ciutadania, realitat de la immigració, etc.)

4. Necessitat de planificació urbanística del territori i en especial de l'habitatge, davant de problemes com:

- amuntegament (pisos pastera)
- problemes de convivència a les escales
- dificultat per aconseguir lloguer per part d'alguns immigrants

5. Cal incrementar les competències municipals i, en general, l'autoritat de l'ajuntament

Sessió C: La gestió de la convivència: models i eines

Objectius de la sessió

Les polítiques d'immigració són pluridireccionals i per abordar-les cal endegar diferents estratègies adreçades a objectius diversos: acollida, integració i convivència, qualitat dels serveis públics, igualtat d'oportunitats. Cal tenir present el treball important que s'està duent a terme des de l'àmbit local com a administració de proximitat i el destacat paper que pot tenir la societat civil.

La taula de debat se centra en les polítiques municipals orientades a afavorir la integració i la convivència del conjunt de la ciutadania.

Conclusions

1. Antecedents: el creixement de la diversitat a les ciutats afecta els nivells de convivència (ús espai públic, sorolls, brutícia, etc.) que se sumen als dèficits heretats

- això fa necessari endegar polítiques on el subjecte de l'acció pública sigui el conjunt de la ciutadania, no només la població immigrada.

2. Es fa necessari el treball amb la població nouvinguda (polítiques d'acollida) però cada cop és més important treballar amb el conjunt de la població:

- sensibilització població autòctona (explicar la realitat de la immigració, que no és un fet conjuntural sinó un canvi social estructural, valorar les aportacions positives)
- assegurar la qualitat de vida de tothom
- garantir una adequada planificació del territori i del parc d'habitatges: evitar la degradació d'espais urbans amb dificultats (experiència interessant de Gandia: conveni de col·laboració entre l'Ajuntament i el Col·legi d'Administradors de Finques per millorar les comunitats de veïns)
- vetllar per l'ús adequat de l'espai públic i veïnal
- cal l'acompliment de les normes del padró, la gestió d'activitats locals, l'ocupació d'habitatges, etc.

3. Cal treballar la convivència:

- assumir que som una societat diversa (cultural, lingüística, religiosa, etc.)

- assegurar els drets/deures de tothom
- anar més enllà de la tolerància (aprendre a conviure junts)
- tenir present les percepcions subjectives de la població autòctona

4. Paper central de la mediació ciutadana:

- objectiu: prevenció de conflictes, harmonitzar les diferències, incrementar la sensació de seguretat
- no culturalitzar el conflicte (normalització en el tractament del conflicte)
- formació del personal especialitzat
- paper central de la policia local (com a policia de proximitat)

5. Altres temes importants a tenir en compte:

- cal treballar la implicació de la societat civil tot reforçant les entitats que treballen en els barris (per exemple, el conveni de la Diputació de Barcelona amb la Fundació ACSAR)
- el nou Estatut implica un avanç en les competències municipals (hauran d'estar vinculades amb recursos corresponents)
- es fa necessari un acord entre els diferents nivells administratius i entre els partits polítics
- importància del paper dels mitjans de comunicació

Sessió D: L'organització municipal: plans, transversalitat, cooperació interadministrativa i participació social

Aspectes generals

- Representants de les ciutats de Belfast (Irlanda del Nord), Getafe i Sant Boi de Llobregat van presentar les respectives actuacions i plans municipals en matèria d'immigració:
  - Belfast: Pla Directiu de Bones Relacions
  - Getafe: Pla Local d'Immigració 2004-2007
  - Sant Boi de Llobregat: Programa Municipal Transversal de Nova Ciutadania
- Els trets comuns dels diferents plans municipals destinats a la millora de les polítiques municipals són: el lideratge polític, la transversalitat, la perspectiva integral i la participació
- Els plans d'aquests governs locals estan destinats a crear espais de convivència, coneixement mutu i participació, fomentar la integració i la igualtat i plantejar la immigració com a una oportunitat per a la societat d'acollida.

Ponència de Domi Álvarez, Subdirectora del Pla Local d'Immigració, Ajuntament de Getafe

- El *Pla Local d'Immigració Getafe 2004-2007* no està lligat a un departament específic sinó que depèn del primer Tinent d'Alcalde. Marca les directrius de la política d'integració municipal i està dirigit a la població immigrant i a la autòctona
- Dins del Pla, hi estan integrades les delegacions municipals així com diverses entitats socials (associacions d'immigrants i de veïns, sindicats etc.). La participació un dels seus elements clau del mateix
- Les línies d'actuació del Pla son l'adaptació dels serveis municipals al fet migratori, la convivència i la interculturalitat, la prevenció i l'atenció a les situacions de vulnerabilitat, la participació social, i la recerca i l'observació

Ponència de Hazel Francey, Responsable d'Integració i Convivència, Ajuntament de Belfast

- Belfast representa un cas molt particular en matèria de convivència intercultural, ja que és una ciutat històricament marcada per la segregació, la divisió i les hostilitats entre diferents grups socials (catòlics vs. protestants i republicans vs. unionistes). La desconfiança i/o hostilitat entre diferents grups socials tristament es transmet també al fenomen, relativament nou a Belfast, de la immigració
- Basant-se en la seva història, un dels objectius declarats de l'Estat d'Irlanda del Nord és la construcció d'una *societat compartida* ("shared society") i la promoció de la *igualtat* i les *bones relacions*. Tant la política estatal com la municipal estan enfocades a reduir els costos de les divisions culturals, a combatre idees discriminatòries, a eliminar el sectarisme, a promoure el diàleg i a construir espais mixtos de convivència
- El *Pla Directiu de Bones Relacions* de l'Ajuntament de Belfast està integrat pels diferents grups polítics i agents socials (esglésies, empreses, grups minoritaris) i ofereix informació, assessorament i formació. L'ajuntament considera que una política d'igualtat que promogui alhora la separació (un "apartheid positiu") no és sostenible ni constructiva.

Ponència de Ramón Mora, Cap de l'Àrea d'Acció Ciutadana, Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

- A Sant Boi de Llobregat, la premissa de la política municipal és el desenvolupament d'un sistema de serveis locals, pels quals es considera imprescindible la participació de la ciutadania i els diferents actors socials
- La política municipal inclou la creació d'un *Departament de Programes Transversals* i l'establiment d'uns *Espais Operatius* compartits tant per les diferents institucions municipals com pels serveis locals
- Els eixos d'actuació del *Programa Municipal Transversal de Nova Ciutadania* són la recepció i l'acollida, l'educació per a la diversitat, la promoció social, la convivència i el civisme, i la projecció de la nova ciutadania.